

151.

**KERNSTOK KÁROLY (1873-1940)**

**Tavaszi (Női arckép)**

Olaj, vásznon, 53x74,5 cm

Jelezve jobbra lent: Kernstok Károly

Kezdő ár: 6 500 000 Ft / 21 667 EUR

**Becsérték: 9 000 000 – 12 000 000 Ft**

**Estimated value: 30 000 – 40 000 EUR**

**AUKCIONÁLVA:**

▪BÁV 64. árverés, 75. tétel

**PROVENIENCIA:**

▪egykor Löwegard János tulajdonában (1911)

**KIÁLLÍTVA:**

▪Kernstok Károly gyűjteményes kiállítása, Művészház, 1911. katalógus: 14.

Kernstok Károlyt az egész élete folyamán örökké kereső, kutató művészként ismerhettük meg. Az européer szellemi gyökerekkel rendelkező, nagy irodalmi és filozófiai műveltségre szert tevő művész sosem csillapodó tudásvágya által hajtva folyamatosan kereste a módját, hogyan tudja a saját művészi alapvetéseihez igazítani a legújabb festői irányzatokat. A műkereskedelemben sorra felbukkanó munkái sokszor egy-egy újabb fejezetet nyitnak a folyamatosan alakuló – egyelőre csak virtuálisan létező - életmű katalógusban, vagy éppen az eddig megírt, jól behatárolható korszakait árnyalják tovább. Ez utóbbi a helyzet a most aukcióra kerülő darabbal is.

A XX. század fordulóján a festő, sok társához hasonlóan a plein-air irányzat útmutatásai szerint tavasztól ősziig igyekezett a természethez minél közelebb kerülni. 1896-ban a Balatonnál, 1897 és 1899 között pedig unokatestvérénél, Újváry Ignác festőnél vendégeskedve Kisorosziban töltötte a nyarat. Ettől kezdve a Dunakanyar lett az ő személyes terrénuma, ahová minden évben visszatért, hol Dömösre, hol Tahitótfalura, majd műtermes villája megépülése után Nyergesújfalura. A korabeli sajtóbeszámolók és festményeinek szignatúrája szerint az 1900 és 1902 közötti nyarakat Dömösön töltötte. <sup>1</sup> Egy korabeli tárcacikk ezekben az elmélyült munkára alkalmas nyaralásokba nyújt bepillantást. *„Mi nyaralók egész kis kolónia vagyunk. Se plageunk, se korzónk, nem is igen ismerjük egymást. Aki Dömösre jön, azért jön, hogy egyedül legyen. Ez mindenkitől szentül respektált csendes megegyezés. Az urak fehér vásznonruhát hordanak és kék zubbonyt, melyen tekintélyes számú festékfolt tündöklík. Ezek a dömösi festők, akik felfedezték a Dunapartnak ezt a csodás gyöngyét és valóságos magyar Barbizont csináltak belőle. Négyen vannak itt a legjavából. Órák hosszat ott ülnek a szabad természetben plein-airt dolgozni – tanulni. Mindannyian érett komoly művészek: Kernstok Károly, Keményffy Jenő, Kann Gyula, Márk Lajos. (...) Ha látja az ember Kernstokot (...) milyen ünnepélyessé válik az esthajnalban, milyen megilletődött ájtatosan követi szeme a fáradt, hazatérő munkásokat.”*<sup>2</sup>

A *„Női arckép”* szép példa Kernstok dömösi korszakának plein-air naturalista stílusára. Modelljét a kertben, az árnyas fák tövébe állítva festette meg, az ábrázolt személy alakját a háttérben lévő napos foltok elé helyezve, amely így kontrasztot alkot az előtér félhomályával. A keresetlen póz, a pszichikai jellemzésre alkalmas szuggesztív tekintet használata Kernstoknak a századfordulón festett portréit idézik emlékezetünkbe. Emellett a laza ecsetkezelés, a müncheni Hollósy iskolában eltanult egyszerre festés elvének használata <sup>3</sup> és a naturalista, néhol színes reflexeket megcsillantó színhasználat, biztosan datálja művét az 1900-as évek elejére. <sup>4</sup> A dömösi korszakának munkáit Kernstok rendre minden évben a Múcsarnokban és a Nemzeti Szalonban mutatta be. Ezek között eddig csak egy olyan mű akadt, melyet nem sikerült beazonosítani, noha a korabeli kritikákban elismerően nyilatkoztak róla, úgy emlegetve, mint *„lebilincselő (...) női arckép”-et* <sup>5</sup>, amely *„elsőrendű szép dolog”* <sup>6</sup>. Az előzőeknél jóval informatívabb leírás is akad a képről. *„Kernstock Károly pedig egy világító, erős zöld színfolt közepére állította lányalakját /ami/ gyönyörű háttere a bájos lányfejnek.”*<sup>7</sup> *„Mi laikusok talán föl sem foghatjuk, mily nagy művészet kell egy plein-airbe állított, zöld reflexeknek kitett barna arcot művészettel visszaadni.”*<sup>8</sup> A leírások és a most ismertetetett mű kvalitásait figyelembe véve feltételezhető, hogy akár ez a festmény is lehetett az 1902 őszen a Nemzeti Szalonban a *Szilvaszedőkkel* <sup>9</sup> együtt kiállított *„Női arckép.”*<sup>10</sup> Az mindenesetre biztos, hogy ez a műve dömösi korszakának egyik legbensőségesebb hangulatú képe, mely kvalitásaiban méltó párdarabja a Múcsarnok tárlatain bemutatott és a jelenleg is közgyűjteményekben lévő műveinek.



**JEGYZETEK:**

<sup>[1]</sup> Évszámmal és Dömös helymegjelöléssel ellátott művei között szerepel többek között az  Incselkedők (Szilvásban), 1900 (MNG), a Munkából (Hazafelé), 1901 (MNG).

<sup>[2]</sup> Cecil: Őszi tárca Dömösről. Budapesti Napló. 1902. szept. 10. 1-3.o. 1.o.

<sup>[3]</sup> „Megtanulta a formákat megérezni és akadémikus kirajzolgatás nélkül – megéreztetni. Sokszor csak a részleteket, az egésznek proporcionális rovására.” In: Bárdos Artúr: Kernstok Károly. Művészet. 1907. 161.o.

<sup>[4]</sup> Ezt a feltételezést erősíti még a keret hátoldalán lévő szállítási címke, mely tanúbizonysága szerint a művet egy kiállítást követően, vagy a festmény elkészültét megelőzően magát a vásznat Budapestről Dömösre szállította. A Magyar Folyam és Tengerhajózási Részvénytársaság, Minthogy Dömösön csak ezekben az években tartózkodott, nincs okunk feltételezni, hogy a címke egy későbbi szállítási időpontot jelezne.

<sup>[5]</sup> N. n.: A Nemzeti Szalon őszi kiállítása. In.: Képes Családi Lap. 1902. okt. 12. 655. o.

<sup>[6]</sup> Martos Ferencz: Képek. A Nemzeti Szalon téli kiállítása. In.: Egyetértés. 1902. okt. 3. 9. o.

<sup>[7]</sup> Márkus László: A Nemzeti Szalon tárlata. Alkotmány. 1902. okt. 10. 1. o.

<sup>[8]</sup> Y.: Nemzeti Szalon. Budapesti Napló. 1902. okt. 5. 10. o.

<sup>[9]</sup> Szilvaszedők, 1901 (MNG)

<sup>[10]</sup> Nemzeti Szalon. 1902. ősz, katalógus: 48. Női arckép. olajf., 600 kor.

Kovács Bernadett